

Naar de Raad van State tegen euthanasiebesluit

Geert Verrijken

Tegen een recent Koninklijk Besluit dat een tweede, geraadpleegde arts bij euthanasie vergoedt via een 'Inrichtende Macht' werd een beroepschrift ter vernietiging ingediend. Op het lijf van de Leif-artsen geschreven en discriminerend voor daarbij niet-aangesloten artsen én een inbreuk op de euthanasiewetgeving uit 2002, zo luidt het.

Tegen het nieuwe KB (zie het tweede artikel op deze pagina) werd een beroepschrift ingediend door vier artsen actief of geïnteresseerd in palliatieve zorg. Met name: prof. Bart Van Den Eynden (UA), diensthoofd Centrum voor Palliatieve Zorg Sint Camillus, groep Gasthuiszusters Antwerpen, dr. Daniël Devos, sectorcoördinator algemene ziekenhuizen,

Zorgnet Vlaanderen, Jacky Boterman, oncoloog AZ Sint-Lucas Gent en voorzitter vzw palliatieve Zorg St.-Vincentius en Marc Desmet, huisarts en medisch verantwoordelijke palliatieve eenheid Jessa Ziekenhuis Hasselt.

Van dit kwartet treedt enkel dr. Desmet ook vaak op als raadgevend arts bij euthanasie.

Geen absoluut patiëntenrecht

Het beroepschrift verwijst onder meer naar de wet van 2002: euthanasie is geen absoluut recht van de patiënt. Wel heeft de patiënt het recht euthanasie te vragen. De arts kan daarop ingaan maar hoeft dit niet te doen. Waarbij men aanstipt dat elke arts weliswaar "absoluut respect" moet opbrengen voor een persoon maar daarom nog niet voor zijn of haar wil. Terwijl de euthanasiewet ruimte laat voor levensbeschouwelijke diversiteit sluit het gewraakte KB dit juist uit. Uitgangspunt is immers het criterium "absoluut respect voor de individuele wil van de ongeneeslijk zieke patiënt." Ook de artsen aangesloten bij het LevensEinde InformatieForum vzw (Leif) willen op die manier het recht op euthanasie laten bekrachtigen.

Maar voor de vier aanklagers kan dat niet. Zij leunen aan bij de Federatie Palliatieve Zorg vzw en willen de vrije keuze behouden. Vanuit de optiek dat "euthanasieaanvragen heel vaak een achterliggende vraag verbergen" vragen ze meer aandacht voor palliatieve begeleiding.

Enkel Leif-artsen

Het nieuwe KB professionaliseert het advies van de tweede arts en voorziet in een vergoeding. Daarvoor moet aan een aantal voorwaarden voldaan zijn. Maar de opgelegde criteria discrimineren, vinden de vier artsen. Daardoor komen enkel Leif-artsen in aanmerking. Een IM moet bijvoorbeeld in heel België actief zijn. De facto is enkel LEIF en de Franstalige tegenhanger EOL

Wat houdt het gewraakte KB precies in?

Zoals bekend bepaalt de euthanasiewet van 28 mei 2002 dat de arts die euthanasie toepast een 'tweede' of 'andere' arts raadpleegt. Het nieuwe Koninklijk Besluit van 7 maart (Staatsblad van 8 april) beoogt nu het advies van deze geraadpleegde arts met terugwerkende kracht tot begin 2012 te 'professionaliseren.' Zo worden modaliteiten vastgelegd om een inrichtende macht (IM) te selecteren, een vzw met "een absoluut respect voor de individuele wil van de ongeneeslijk zieke patiënt". Deze zou dan de artsen selecteren die voor een tweede advies een honorarium ontvangen. Zijn advies moet wel voldoen aan de standaarden die de IM controleert.

Het KB bepaalt heel wat opdrachten voor de IM. Het moet onder meer een geactualiseerde lijst van geraadpleegde artsen bijhouden waarop behandelende artsen een beroep kunnen doen, contracten afsluiten met de geschikt bevonden artsen, ze evalueren, honoraria uitbetalen, een register bijhouden en beschikken over een eigen secretariaat. Voorts bepaalt de wet dat een IM over een comité beschikt van "12 artsen met verschillende levensbeschouwelijke opvattingen inzake menswaardig levenseinde". De IM duidt zelf zes leden aan, de koepelorganisaties van de federaties voor palliatieve zorg drie (één Vlaming, één Waal, één Brusselaar) en de representatieve artsenorganisaties eveneens drie.

Bedoeling is dat het schriftelijk advies van de geraadpleegde arts niet alleen naar de euthanaserende arts gaat maar geanonimiseerd ook naar de IM. Het Riziv stort het honorarium van 160 euro per advies aan de IM die dit bedrag – met inhouding van maximaal 10 euro overhead – doorstort aan de arts. De begroting voorziet hiervoor in een enveloppe van 192.200 euro per jaar – goed voor 1.200 adviezen. De Dienst Geneeskundige Evaluatie en Controle van het Riziv houdt toezicht op de contracten.